

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽIMTUMO RĖMIMO ĮSTATYMAS

2006 m. birželio 15 d. Nr. X-694
Vilnius

Nauja įstatymo redakcija nuo 2009 m. rugpjūčio 1 d.:
Nr. [XI-334](#), 2009-07-14, Žin., 2009, Nr. 86-3638 (2009-07-21)

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šis įstatymas nustato darbo ieškančių asmenų užimtumo rėmimo (toliau – užimtumo rėmimas) sistemos teisinius pagrindus, jos tikslą, uždavinius, užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių institucijų (įstaigų) funkcijas, užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo ir darbo rinkos paslaugų teikimo organizavimą ir finansavimą.

2. Šis įstatymas taikomas Lietuvos Respublikos piliečiams ir užsieniečiams, teisėtai gyvenantiems Lietuvos Respublikoje.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės** – šiuo įstatymu nustatytos priemonės, kuriomis siekiama padėti darbo ieškantiems asmenims padidinti jų užimtumo galimybes ir derinti darbo pasiūlą ir paklausą.

2. **Asmenys, turintys įsipareigojimų šeimai**, – asmenys, kurių užimtumo galimybes varžo šeiminių aplinkybės (vaikų iki 3 metų, sergančių ar neįgalių šeimos narių, kuriems Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimu nustatyta nuolatinė slauga ar priežiūra).

3. **Bedarbiai** – nedirbantys darbingo amžiaus darbingi asmenys, kurie nesimoko pagal dieninę ar nuolatinę mokymo formą, įstatymų nustatyta tvarka įsiregistravo teritorinėje darbo biržoje kaip darbo ieškantys asmenys ir yra pasirengę dalyvauti aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse.

4. **Darbingo amžiaus asmenys** – asmenys nuo 16 metų iki Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyto senatvės pensijos amžiaus.

5. **Darbo paklausa** – laisvos darbo vietos, pareigos ir joms keliami reikalavimai.

6. **Darbo pasiūla** – darbo rinkoje esantys asmenys ir jų gebėjimai atlikti tam tikros profesijos, specialybės, kvalifikacijos darbą arba eiti tam tikras pareigas.

7. **Darbo rotacija** – laikinas darbuotojų pakeitimas darbo ieškančiais asmenimis.

8. **Įdarbinimas subsidijuojant** – teritorinės darbo biržos siūsto asmens įdarbinimas, negražintinai kompensuojant darbdaviui dalį šio asmens darbo užmokesčio išlaidų.

9. **Ilgalaikiai bedarbiai** – asmenys iki 25 metų, kurių nedarbo trukmė viršija 6 mėnesius, ir asmenys nuo 25 metų, kurių nedarbo trukmė viršija 12 mėnesių, skaičiuojant nuo įsiregistravimo teritorinėje darbo biržoje dienos.

10. **Laisva darbo vieta** – darbo vieta (pareigos), į kurią įdarbinti (eiti pareigas) darbdavys ieško tinkamo darbuotojo.

11. **Profesinė rehabilitacija** – asmens darbingumo, profesinės kompetencijos ir pajėgumo dalyvauti darbo rinkoje atkūrimas arba didinimas ugdymo, socialinio, psichologinio, rehabilitacijos ir kitomis poveikio priemonėmis.

12. **Psichologinė socialinė rehabilitacija** – kryptingai veikiančių psichologinių ir socialinių priemonių taikymas, siekiant pakeisti priklausomo asmens mąstymą ir elgesį ir grąžinti jo gebėjimą gyventi visuomenėje.

13. **Tinkamas darbas** – darbas, atitinkantis darbo ieškančio asmens profesinį pasirengimą, turimą darbo patirtį ar gebėjimus atlikti siūlomą darbą (eiti pareigas) ir sveikatos būklę bei šeimines aplinkybes, taip pat jei vykimo į darbovietę ir grįžimo iš jos bendra trukmė neviršija 3 valandų, o neįgaliesiems ir turintiems išipareigojimų šeimai asmenims – 2 valandų.

14. **Tinkamas darbuotojas** – tam tikros profesijos, specialybės ar kvalifikacijos asmuo, atitinkantis nustatytus reikalavimus konkrečiam darbui atlikti (pareigoms eiti).

15. **Užimtumo rėmimo politika** – užimtumo rėmimo priemonių, darbo rinkos paslaugų, kitų ekonominių ir socialinių priemonių taikymas, siekiant didinti darbo ieškančių asmenų užimtumą, mažinti nedarbą, švelninti neigiamas jo pasekmes.

16. **Užimtumo rėmimo sistema** – darbo ieškančių asmenų užimtumui remti taikomų teisinių, ekonominių, socialinių ir organizacinių priemonių visuma.

17. **Vietinės užimtumo iniciatyvos** – naujų darbo vietų steigimo bedarbiams įdarbinti projektai, padedantys sutelkti vietos bendruomenės ir socialinių partnerių pastangas didinti atskirų savivaldybių (seniūnijų) gyventojų užimtumą.

3 straipsnis. Užimtumo rėmimo sistemos tikslas, uždaviniai, užimtumo rėmimo priemonės ir darbo rinkos paslaugos

1. Užimtumo rėmimo sistemos tikslas – siekti visiško gyventojų užimtumo, mažinti jų socialinę atskirtį ir stiprinti socialinę sanglaudą.

2. Užimtumo rėmimo sistemos uždaviniai:

- 1) derinti darbo pasiūlą ir paklausą, siekiant išlaikyti darbo rinkos pusiausvyrą;
- 2) didinti darbo ieškančių darbingo amžiaus asmenų užimtumo galimybes.

3. Užimtumo rėmimo priemonės:

- 1) aktyvios darbo rinkos politikos priemonės;
- 2) užimtumo rėmimo programos.

4. Darbo rinkos paslaugos:

- 1) informavimo;
- 2) konsultavimo;
- 3) tarpininkavimo įdarbinant;
- 4) individualios užimtumo veiklos planavimo.

5. Užimtumo rėmimo sistemos uždaviniai ir užimtumo rėmimo priemonės įgyvendinami ir darbo rinkos paslaugos teikiamos vadovaujantis moterų ir vyrų lygių galimybių bei nediskriminavimo principais.

6. Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygas ir tvarką bei darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygas ir tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

4 straipsnis. Darbo rinkoje papildomai remiami asmenys

1. Darbo rinkoje papildomai remiamais laikomi šie asmenys:

- 1) darbingo amžiaus neįgalieji, kuriems nustatytas iki 25 procentų darbingumo lygis arba sunkus neįgalumo lygis;
- 2) darbingo amžiaus neįgalieji, kuriems nustatytas 30–40 procentų darbingumo lygis arba vidutinis neįgalumo lygis;
- 3) darbingo amžiaus neįgalieji, kuriems nustatytas 45–55 procentų darbingumo lygis arba lengvas neįgalumo lygis;
- 4) rūpintiniai, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, kol jiems sukaks 25 metai;
- 5) pradedantys darbo veiklą pagal įgytą kvalifikaciją;
- 6) ilgalaikiai bedarbiai;
- 7) vyresni kaip 50 metų darbingo amžiaus darbingi asmenys;
- 8) nėščios moterys, vaiko motina (įmotė) arba tėvas (itėvis), vaiko globėjas, rūpintojas ir asmenys, faktiškai auginantys vaiką (įvaikį) iki 8 metų arba neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 metų (iki 2005 m. liepos 1 d. pripažintą vaiku invalidu), ir asmenys, prižiūrintys sergančius ar neįgaliuosius šeimos narius, kuriems Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimu nustatyta nuolatinė slauga ar priežiūra;
- 9) grįžę iš laisvės atėmimo vietų ir kurių laisvės atėmimo laikotarpis buvo ilgesnis kaip 6 mėnesiai;
- 10) iki įsiregistravimo teritorinėje darbo biržoje nedirbę 2 ir daugiau metų;

11) priklausomi nuo narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų, baigę psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programas;

12) prekybos žmonėmis aukos, baigusios psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programas;

13) grįžę į Lietuvą nuolat gyventi politiniai kaliniai ir tremtiniai bei jų šeimų nariai (sutuoktinis, vaikai (įvaikiai) iki 18 metų);

14) turintys teisę į papildomas užimtumo garantijas pagal Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų papildomų užimtumo ir socialinių garantijų įstatymą.

2. Šio straipsnio 1 dalies 5, 9, 11–13 punktuose nurodyti asmenys darbo rinkoje papildomai remiamais asmenimis laikomi, jeigu jie kreipiasi į teritorinę darbo biržą ne vėliau kaip per 6 mėnesius atitinkamai nuo kvalifikacijos įgijimo, grįžimo iš laisvės atėmimo vietų, psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programos baigimo arba grįžimo į Lietuvą nuolat gyventi dienos ir teritorinė darbo birža negali pasiūlyti jiems tinkamo darbo sąlygomis, nurodytomis Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos apraše.

ANTRASIS SKIRSNIS

UŽIMTUMO RĖMIMO POLITIKĄ ĮGYVENDINANČIOS INSTITUCIJOS IR JŲ KOMPETENCIJA, SOCIALINIAI PARTNERIAI, ORGANIZACIJOS IR VIETOS BENDRUOMENĖS

5 straipsnis. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios institucijos

1. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendina:

- 1) Vyriausybė;
- 2) Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, kitos ministerijos;
- 3) kitos valstybės institucijos ir įstaigos;
- 4) savivaldybių institucijos ir įstaigos;
- 5) kiti juridiniai ir fiziniai asmenys.

2. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios institucijos, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje, užimtumo rėmimo politiką įgyvendina, konsultuodamosi su socialiniais partneriais.

6 straipsnis. Vyriausybės kompetencija

Vyriausybė:

- 1) teikia Seimui užimtumo rėmimo politikos įgyvendinimą reglamentuojančių įstatymų projektus;
- 2) tvirtina valstybės užimtumo rėmimo programas ir priima nutarimus, būtinus užimtumo rėmimui užtikrinti;
- 3) koordinuoja ministerijų, kitų valstybės institucijų ir įstaigų veiklą užimtumui remti.

7 straipsnis. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kitų ministerijų kompetencija

1. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija:

- 1) teikia pasiūlymus Vyriausybei dėl užimtumo rėmimo politikos įgyvendinimo;
- 2) koordinuoja, analizuoja ir vertina užimtumo rėmimo politikos įgyvendinimą pagal Europos Sąjungos užimtumo strategiją;
- 3) organizuoja ir finansuoja užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimą;
- 4) dalyvauja kuriant žmogiškųjų išteklių plėtros politiką ir ją įgyvendina;
- 5) steigia, likviduoja ar reorganizuoja mokymo centrus darbo ieškantiems asmenims mokyti;
- 6) atlieka kitas teisės aktų jai nustatytas užimtumo rėmimo funkcijas.

2. Kitos ministerijos šio įstatymo nustatytą užimtumo rėmimo sistemos tikslą, uždavinius ir užimtumo rėmimo priemones pagal savo kompetenciją įgyvendina ir darbo rinkos paslaugas teikia vykdydamos įstatymų ir kitų teisės aktų joms pavestos srities valstybės valdymo funkcijas bei veiklą Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir bendrojo finansavimo lėšoms panaudoti.

8 straipsnis. Kitų valstybės institucijų ir įstaigų bei viešųjų įstaigų kompetencija

1. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios įstaigos:

1) Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Lietuvos darbo birža) ir jos teritorinės darbo biržos;

2) Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba) ir jos teritorinės darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybos.

2. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios įstaigos yra juridiniai asmenys, turintys sąskaitų banke, antspaudus ir savo simboliką.

3. Lietuvos darbo birža:

1) organizuoja teritorinių darbo biržų veiklą ir kontroliuoja, kaip jos įgyvendina užimtumo rėmimo priemones ir teikia darbo rinkos paslaugas;

2) vykdo šalies darbo rinkos stebėseną;

3) kartu su Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba, savivaldybių institucijomis, socialiniais partneriais vertina padėtį darbo rinkoje, svarsto priemones užimtumo problemoms spręsti;

4) teikia valstybės pagalbą socialinėms įmonėms Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka;

5) organizuoja, kad būtų įgyvendintos užimtumo ir socialinės garantijos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės atleidžiamiems darbuotojams Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų papildomų užimtumo ir socialinių garantijų įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka;

6) organizuoja ir koordinuoja profesinės reabilitacijos paslaugų teikimą Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka;

7) suderinusi su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, steigia, likviduoja ar reorganizuoja teritorines darbo biržas, koordinuoja, kontroliuoja ir metodiškai vadovauja jų veiklai;

8) atlieka kitas teisės aktų jai nustatytas funkcijas.

4. Teritorinė darbo birža:

1) įgyvendina užimtumo rėmimo priemones ir teikia 18 straipsnio 2 dalyje, 19 straipsnio 2 dalies 1 punkte, 20 ir 21 straipsniuose nustatytas darbo rinkos paslaugas;

2) vykdo jai priskirtos teritorijos darbo rinkos stebėseną;

3) registruoja jai priskirtose teritorijose veikiančių įmonių grupės darbuotojų atleidimus, rengia ir įgyvendina nedarbo prevencijos programas, nurodytas šio įstatymo 34 straipsnio 1 dalies 1 punkte;

4) atlieka kitas teisės aktų jai nustatytas funkcijas.

5. Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba:

1) organizuoja teritorinių darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybų veiklą ir kontroliuoja, kaip jos teikia darbo rinkos paslaugas;

2) dalyvauja įgyvendinant žmogiškųjų išteklių plėtros politikos tęstinio mokymo ir profesinio orientavimo priemones;

3) atlieka bedarbių ir įspėtų apie atleidimą iš darbo asmenų neformaliojo profesinio mokymo stebėseną;

4) dalyvauja rengiant profesinės reabilitacijos programas;

5) suderinusi su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, steigia, likviduoja ar reorganizuoja teritorinės darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybas;

6) atlieka kitas teisės aktų jai nustatytas funkcijas.

6. Teritorinė darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnyba teikia šio įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 2 punkte ir 19 straipsnio 2 dalies 2 ir 3 punktuose nustatytas darbo rinkos paslaugas ir atlieka kitas teisės aktų jai nustatytas funkcijas.

7. Kitos valstybės institucijos dalyvauja, siekiant šio įstatymo nustatyto užimtumo rėmimo sistemos tikslo, įgyvendinant uždavinius ir užimtumo rėmimo priemones, vadovaudamosi šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais.

9 straipsnis. Savivaldybių institucijų ir įstaigų kompetencija

Savivaldybių institucijos ir įstaigos dalyvauja įgyvendinant šio įstatymo 28, 31 ir 32 straipsniuose nustatytas aktyvios darbo rinkos politikos priemones bei rengiant ir įgyvendinant šio įstatymo 34 straipsnyje nustatytas užimtumo rėmimo programas.

10 straipsnis. Socialiniai partneriai

1. Socialiniai partneriai, įgyvendinant užimtumo rėmimo politiką, savo interesams atstovauja dalyvaudami Lietuvos Respublikos trišalės tarybos ir trišalių tarybų (komitetų, komisijų) prie užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų veikloje.

2. Trišalės tarybos (komitetai, komisijos) prie užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų svarsto ir teikia pasiūlymus dėl įstaigų prioritetinių veiklos kryptių nustatymo, užimtumo rėmimo programų rengimo tikslingumo, užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo ir darbo rinkos paslaugų teikimo, veiklos efektyvumo didinimo.

3. Trišalės tarybos (komitetai, komisijos) gali būti nuolatinės arba sudaromos atskiriems užimtumo rėmimo politikos įgyvendinimo klausimams spręsti.

4. Trišalių tarybų (komitetų, komisijų) prie užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų nuostatus tvirtina socialinės apsaugos ir darbo ministras.

11 straipsnis. Organizacijos ir vietos bendruomenės atstovai

Organizacijos ir vietos bendruomenės atstovai, atstovaujantys darbo ieškančių asmenų grupių interesams, gali dalyvauti patarimojo balso teise trišalių tarybų (komitetų, komisijų) prie užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų ir teikti užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančioms institucijoms pasiūlymus darbo ieškančių asmenų užimtumo klausimams spręsti.

TREČIASIS SKIRSNIS

Darbo rinkos stebėsenA

12 straipsnis. Darbo rinkos stebėsenA

1. Darbo rinkos stebėseną sudaro:

- 1) darbo ieškančių asmenų registravimas ir apskaita;
- 2) laisvų darbo vietų registravimas;
- 3) padėties darbo rinkoje vertinimas ir jos pokyčių prognozavimas;
- 4) užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo ir darbo rinkos paslaugų teikimo efektyvumo vertinimas.

2. Darbo rinkos stebėsenos sąlygas ir tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

13 straipsnis. Darbo ieškančių asmenų registravimas ir apskaita

Teritorinės darbo biržos registruoja darbo ieškančius asmenis, kurie gyvena jų nurodytoje gyvenamojoje vietoje, ir tvarko jų bei dalyvaujančių aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse asmenų apskaitą.

14 straipsnis. Laisvų darbo vietų registravimas ir skelbimas

1. Ieškantys darbuotojų darbdaviai turi informuoti teritorines darbo biržas apie laisvas darbo vietas, darbo funkcijas ir darbo pobūdį, darbo apmokėjimo ir kitas sąlygas bei pretendams įsidarbinti keliamus kvalifikacinius reikalavimus.

2. Teritorinės darbo biržos registruoja laisvas darbo vietas ir jas skelbia viešai.

15 straipsnis. Padėties darbo rinkoje vertinimas ir jos pokyčių prognozavimas

1. Lietuvos darbo birža rengia padėties darbo rinkoje vertinimo ataskaitas (metines, pusmetines, ketvirtines) bei darbo rinkos prognozes ir jas skelbia viešai.

2. Padėties darbo rinkoje vertinimas ir jos pokyčių prognozavimas atliekamas pagal:

- 1) duomenis apie registruotus ir į apskaitą įtrauktus darbo ieškančius asmenis, laisvas darbo vietas ir jų kitimo tendencijas bei pagal darbdavių apklausas darbo jėgos poreikiui nustatyti;
- 2) šalies ūkio būklę ir vystymosi prognozes;
- 3) užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo ir darbo rinkos paslaugų teikimo efektyvumo rezultatus;

- 4) kvalifikacijų ir kvalifikuotų specialistų poreikio prognozę;
- 5) Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės renkamus darbo rinkos statistinius duomenis;
- 6) mokslinių tyrimų rezultatus.

16 straipsnis. Užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo ir darbo rinkos paslaugų teikimo efektyvumo vertinimas

1. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios įstaigos užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo ir darbo rinkos paslaugų teikimo efektyvumą vertina atlikdamos darbo ieškančių asmenų, darbdavių apklausas ir atsižvelgdamos į mokslinių tyrimų rezultatus.

2. Užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo ir darbo rinkos paslaugų teikimo efektyvumo vertinimo rezultatai skelbiami viešai.

17 straipsnis. Darbo rinkos stebėsenos rezultatų naudojimas

Darbo rinkos stebėsenos rezultatai naudojami:

- 1) užimtumo rėmimo, švietimo ir profesinio mokymo, ekonominei, socialinei ir regioninei politikai formuoti ir įgyvendinti;
- 2) lėšų, reikalingų užimtumo rėmimo priemonėms ir darbo rinkos paslaugoms finansuoti, poreikiui nustatyti;
- 3) užimtumo rėmimo projektams rengti ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšoms panaudoti;
- 4) užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų veiklai vertinti.

KETVIRTASIS SKIRSNIS DARBO RINKOS PASLAUGOS

18 straipsnis. Informavimo paslaugos

1. Informavimo paslaugos teikiamos siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti darbą ar įgyti paklausią darbo rinkoje kvalifikaciją ar kompetencijas, reikalingas įsidarbinti, o darbdaviams – susirasti tinkamų darbuotojų.

2. Informavimo paslaugas sudaro:

- 1) informavimas apie užimtumo rėmimo priemones ir darbo rinkos paslaugas;
- 2) profesinis informavimas.

3. Informuojant apie užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimą ir darbo rinkos paslaugų teikimą:

1) darbo ieškantys asmenys yra supažindinami su užimtumo rėmimo priemonėmis ir darbo rinkos paslaugomis bei dalyvavimo jose sąlygomis;

2) darbdaviams yra teikiama informacija apie užimtumo rėmimo priemones bei jų įgyvendinimo sąlygas ir tvarką, teritorinėse darbo biržose registruotų asmenų kvalifikaciją ir kompetencijas, sąlygas, kuriomis bedarbiai gali įgyti darbdaviams reikiamas kvalifikaciją ir kompetencijas, taip pat darbo rinkoje papildomai remiamų asmenų rėmimą įdarbinant ar kuriant jiems darbo vietas.

4. Teikiant šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytą profesinio informavimo paslaugą, darbo ieškantys asmenys informuojami apie laisvas darbo vietas, darbo paiešką, profesinį mokymą, studijas, kvalifikacijų paklausą ir jų poreikių prognozes, profesijos pasirinkimą, joms keliamus reikalavimus.

19 straipsnis. Konsultavimo paslaugos

1. Konsultavimo paslaugos teikiamos siekiant padidinti darbo ieškančių asmenų motyvaciją įsidarbinti ar mokytis, patarti dėl darbo pakeitimo, padėti jiems pasirinkti profesiją ar planuoti karjerą, atsižvelgiant į asmenines savybes ir darbo rinkos poreikius.

2. Konsultavimo paslaugas siekiant užimtumo sudaro:

- 1) bendrasis konsultavimas;
- 2) profesinis konsultavimas;
- 3) psichologinis konsultavimas.

3. Teikiant bendrojo konsultavimo paslaugą, padedama darbo ieškantiems asmenims nusistatyti savo individualius poreikius ir profesines galimybes darbo rinkoje, pasirinkti aktyvios darbo rinkos politikos priemones ir darbo rinkos paslaugas.

4. Teikiant profesinio konsultavimo paslaugą, padedama darbo ieškantiems asmenims įvertinti savo gebėjimus ir asmenines savybes. Šiems asmenims pasirenkant tam tikrą profesiją ar persikvalifikuojant, jie motyvuojami mokytis, dirbti ar dalyvauti socialinės ir profesinės reabilitacijos priemonėse.

5. Teikiant šio straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytą psichologinio konsultavimo paslaugą, padedama darbo ieškantiems ir kitiems asmenims spręsti emocines, asmenybės ir bendravimo problemas, sudarančias kliūtis jų užimtumui.

20 straipsnis. Tarpininkavimo įdarbinant paslaugos

Tarpininkavimo įdarbinant paslaugos teikiamos siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti tinkamą darbą, o darbdaviams – tinkamų darbuotojų.

21 straipsnis. Individualios užimtumo veiklos planavimas

Bedarbiams, įsiregistravusiems teritorinėse darbo biržose, sudaromi individualūs užimtumo veiklos planai. Šiuose planuose nurodomi bedarbio ir teritorinės darbo biržos įsipareigojimai dėl aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir darbo rinkos paslaugų bedarbiui taikymo.

PENKTASIS SKIRSNIS

AKTYVIOS DARBO RINKOS POLITIKOS PRIEMONĖS IR UŽIMTUMO RĖMIMO PROGRAMOS

22 straipsnis. Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės

Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės sudaro:

- 1) bedarbių ir įspėtų apie atleidimą iš darbo darbingo amžiaus darbuotojų profesinis mokymas;
- 2) remiamasis įdarbinimas;
- 3) parama darbo vietoms steigti;
- 4) bedarbių teritorinio judumo rėmimas.

23 straipsnis. Bedarbių ir įspėtų apie atleidimą iš darbo darbingo amžiaus darbuotojų profesinis mokymas

1. Bedarbių ir įspėtų apie atleidimą iš darbo darbingo amžiaus darbuotojų profesinį mokymą reglamentuoja šis ir Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymas.

2. Bedarbių ir įspėtų apie atleidimą iš darbo darbingo amžiaus darbuotojų profesinis mokymas organizuojamas siekiant suteikti kvalifikaciją arba (ir) įgyti kompetencijų, jei tai reikalinga įsidarbinant.

3. Šis profesinis mokymas vykdomas pagal formaliojo profesinio mokymo programas, įtrauktas į Studijų ir mokymo programų registrą, taikant Vyriausybės tvirtinamą Mokymo lėšų skaičiavimo vienam asmeniui metodiką ir socialinės apsaugos ir darbo ministro tvirtinamą Ūkio lėšų skaičiavimo vienam asmeniui metodiką, taip pat neformaliojo profesinio mokymo programas.

4. Šis profesinis mokymas pagal programas, kurios suteikia kvalifikaciją darbui pasitelkiant technologijas ir nėra įtrauktos į Studijų ir mokymo programų registrą, gali būti organizuojamas ir kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse pagal šių šalių galiojančius teisės aktus, įgyvendinant projektus, finansuojamus iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų.

5. Bedarbiams ir įspėtiems apie atleidimą iš darbo darbingo amžiaus darbuotojams, dirbantiems ne visą darbo laiką, už ne ilgesnį, negu yra nustatyta mokymo programose, mokymosi laikotarpį mokama 0,7 Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio mokymo stipendija. Bedarbio pasirinkimu mokymo stipendijos dydis prilyginamas nedarbo socialinio draudimo išmokos dydžiui, galiojančiam mokymo pradžios dieną. Mokymo stipendijos dydis, prilygintas nedarbo socialinio draudimo išmokai, mokymosi metu nustatomas ir apskaičiuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymu. Pasibaigus mokymo

stipendijos, prilygintos nedarbo socialinio draudimo išmokai, trukmei, bedarbiui toliau mokama 0,7 Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio mokymo stipendija.

6. Bedarbiams ir išpėtiems apie atleidimą iš darbo darbingo amžiaus darbuotojams apmokamos kelionės į mokymo vietą ir atgal išlaidos bei apgyvendinimo išlaidos.

7. Asmeniui, be svarbios priežasties nutraukusiam profesinį mokymą, 6 mėnesius nuo profesinio mokymo nutraukimo dienos nevykdoma darbo paieška ir nesiūloma dalyvauti aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse. Asmeniui, po profesinio mokymo pabaigos per 6 mėnesių laikotarpį be svarbios priežasties atsisakiusiam teritorinės darbo biržos jam siūlomo tinkamo darbo, 6 mėnesius nuo atsisakymo dienos nesiūloma dalyvauti aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse. Svarbiomis priežastimis laikoma asmens liga, šeiminės aplinkybės, persikėlimas nuolat gyventi į kitą gyvenamąją vietovę šalies viduje ar kitoje valstybėje.

24 straipsnis. Remiamasis įdarbinimas

1. Remiamojo įdarbinimo priemonės:

- 1) įdarbinimas subsidijuojant;
- 2) darbo įgūdžių įgijimo rėmimas;
- 3) darbo rotacija;
- 4) viešieji darbai.

2. Įgyvendinant šio straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nurodytas priemones, darbdaviams, įdarbinusiems teritorinės darbo biržos siūstus asmenis, mokama subsidija darbo užmokesčiui, nurodytam įdarbinto asmens darbo sutartyje, ir nuo šio darbo užmokesčio apskaičiuotų draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokoms iš dalies kompensuoti (toliau – subsidija darbo užmokesčiui). Jeigu įdarbinto asmens darbo sutartis sudaryta ne visam darbo laikui arba jis dirbo ne visą mėnesio darbo laiką, subsidijos darbo užmokesčiui dydis skaičiuojamas už faktiškai dirbtą laiką pagal apskaičiuotą ar darbo sutartyje nustatytą valandinį atlygį. Subsidijos darbo užmokesčiui dydis negali viršyti dviejų Vyriausybės patvirtintų minimaliosios mėnesinės algos dydžių. Subsidijos darbo užmokesčiui dydis, kai įdarbinami šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys, apskaičiuojamas procentais nuo įdarbinto asmens darbo užmokesčio ir nuo šio darbo užmokesčio apskaičiuotų draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokos lėšų:

- 1) 75 procentai apskaičiuotų lėšų, kai įdarbinami asmenys, nurodyti šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte;
- 2) 60 procentų apskaičiuotų lėšų, kai įdarbinami asmenys, nurodyti šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 2 punkte;
- 3) 50 procentų apskaičiuotų lėšų, kai įdarbinami asmenys, nurodyti šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 3–14 punktuose.

3. Darbo ieškantiems asmenims vienu metu gali būti taikoma tik viena iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų remiamojo įdarbinimo priemonių.

25 straipsnis. Įdarbinimas subsidijuojant

1. Įdarbinimas subsidijuojant organizuojamas siekiant:

1) šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 3, 4, 6–14 punktuose nurodytiems asmenims, registruotiems bedarbiais teritorinėje darbo biržoje, padėti įsitvirtinti darbo rinkoje arba laikinai įsidarbinti;

2) šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytiems asmenims, registruotiems bedarbiais teritorinėje darbo biržoje ir įgijusiems socialinių darbuotojų padėjėjų kvalifikaciją, padėti įsitvirtinti darbo rinkoje pagal įgytą kvalifikaciją, kai jų užimtumo rėmimas sudaro sąlygas kitiems bedarbiams, turintiems įsipareigojimų šeimai, dirbti;

3) šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytiems asmenims, registruotiems teritorinėje darbo biržoje ieškančiais darbo asmenimis, ir šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytiems asmenims, registruotiems teritorinėje darbo biržoje bedarbiais, sudaryti specialias sąlygas išlikti darbo rinkoje.

2. Subsidijos darbo užmokesčiui, mokamos darbdaviams įdarbinant šio straipsnio 1 dalyje nurodytus asmenis, dydis apskaičiuojamas vadovaujantis šio įstatymo 24 straipsnio 2 dalies nuostatomis.

3. Subsidija darbo užmokesčiui mokama:

1) iki 6 mėnesių, kai darbo sutartis sudaroma su asmenimis, nurodytais šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 6, 7, 9–14 punktuose;

2) iki 12 mėnesių, kai darbo sutartis sudaroma su asmenimis, nurodytais šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 3, 4 ir 8 punktuose, ir su asmenimis, nurodytais šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 5 punkte, įgijusiais socialinių darbuotojų padėjėjų kvalifikaciją;

3) neterminuotai per visą darbo laikotarpį, kai įdarbinami asmenys, nurodyti šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose.

26 straipsnis. Darbo įgūdžių įgijimo rėmimas

1. Darbo įgūdžių įgijimo rėmimas tiesiogiai darbo vietoje trūkstantiems darbo įgūdžiams įgyti organizuojamas asmenims:

1) nurodytiems šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 5 punkte;

2) nurodytiems šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 6 ir 10 punktuose, registruotiems bedarbiais teritorinėje darbo biržoje ir turintiems kvalifikaciją;

3) po profesinės reabilitacijos;

4) įspėtiems apie atleidimą iš darbo darbingo amžiaus darbuotojams.

2. Subsidijos darbo užmokesčiui, mokamos darbdaviams, organizuojantiems darbo įgūdžių įgijimo rėmimą ir įdarbinantiems šio straipsnio 1 dalyje nurodytus asmenis, dydis apskaičiuojamas vadovaujantis šio įstatymo 24 straipsnio 2 dalies nuostatomis.

3. Darbo įgūdžių įgijimo remiama trukmė – iki 3 mėnesių.

4. Kai darbdavio paskirti atsakingi asmenys darbo įgūdžių įgijimui organizuoti skiria daugiau kaip 20 procentų savo darbo laiko, darbdaviams gali būti iš dalies kompensuojamos darbo įgūdžių įgijimo tiesiogiai darbo vietoje organizavimo išlaidos, bet ne daugiau kaip 20 procentų visos mokamos subsidijos darbo užmokesčiui už įdarbintus asmenis.

27 straipsnis. Darbo rotacija

1. Darbo rotacija organizuojama darbuotojų tikslinių atostogų metu ar kolektyvinėse sutartyse numatytais atvejais, kai darbuotojus laikinai pakeičia darbo ieškantys asmenys.

2. Subsidijos darbo užmokesčiui, mokamos darbo rotaciją organizuojantiems darbdaviams, kurie darbo rotacijos metu įdarbina teritorinės darbo biržos siūstus šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodytus asmenis, dydis apskaičiuojamas vadovaujantis šio įstatymo 24 straipsnio 2 dalies nuostatomis. Darbdaviams, įdarbinusiems bedarbius, kurie nepriskiriami prie šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų, mokamos subsidijos darbo užmokesčiui dydis apskaičiuojamas vadovaujantis šio įstatymo 24 straipsnio 2 dalies nuostatomis ir sudaro 40 procentų įdarbinto asmens darbo užmokesčio ir šio darbo užmokesčio apskaičiuotų draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokų lėšų.

28 straipsnis. Viešieji darbai

1. Viešieji darbai organizuojami siekiant suteikti galimybę darbo ieškantiems asmenims užsidirbti pragyvenimui būtinų lėšų ir sudaryti sąlygas laikinai įsidarbinti ekonominių sunkumų patiriančių įmonių darbuotojams. Viešieji darbai gali būti organizuojami šiems teritorinėje darbo biržoje įsiregistravusiems asmenims:

1) bedarbiams;

2) įspėtiems apie atleidimą iš darbo darbingo amžiaus darbuotojams;

3) bendrojo lavinimo mokyklų mokiniams atostogų metu;

4) darbuotojams prastovų metu ir dirbantiems ne visą darbo laiką.

2. Viešieji darbai organizuojami įmonėse, įstaigose, organizacijose ar kitose organizacinėse struktūrose (toliau – įmonės) laikino pobūdžio darbams, skirtiems padėti palaikyti ir (ar) plėtoti vietos bendruomenės socialinę infrastruktūrą, atlikti arba išsaugoti darbo vietas ekonominius sunkumus patiriančiose įmonėse Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintame Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos apraše nustatytais sąlygomis ir tvarka.

3. Viešuosius darbus organizuoja teritorinės darbo biržos kartu su savivaldybėmis ir darbdaviais. Viešųjų darbų programą (projektus) rengia ir tvirtina:

1) savivaldybė, kai finansuojama pagal šio straipsnio 9 ir 12 dalis;

2) teritorinė darbo birža, kai finansuojama pagal šio straipsnio 10, 11 ir 13 dalis.

4. Asmenų, nurodytų šio straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 4 punktuose, bendra viešųjų darbų trukmė per 12 mėnesių laikotarpį negali būti ilgesnė kaip 6 mėnesiai.

5. Su asmenimis, dirbančiais viešuosius darbus, darbdavys sudaro darbo sutartį viešiesiems darbams atlikti.

6. Asmenims, dirbantiems pagal darbo sutartį viešiesiems darbams atlikti:

1) gali būti taikoma suminė darbo laiko apskaita;

2) bandomasis laikotarpis neskiriamas;

3) darbo sutarčiai viešiesiems darbams atlikti pasibaigus ar ją nutraukus, išmokama piniginei kompensacija už nepanaudotas atostogas.

7. Darbdaviui, įdarbinusiam pagal darbo sutartį viešiesiems darbams atlikti teritorinės darbo biržos siūstus asmenis, už kiekvieną įdarbintą asmenį mokama subsidija darbo užmokesčiui, skirta visoms šioms išlaidoms ar jų daliai apmokėti:

1) darbo užmokesčio už įdarbinto asmens faktiškai dirbtą laiką, apskaičiuoto pagal tą mėnesį galiojantį Vyriausybės patvirtintą minimalųjį valandinį atlygį;

2) draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokoms, apskaičiuotoms nuo šios dalies 1 punkte nurodyto darbo užmokesčio;

3) piniginei kompensacijai už nepanaudotas atostogas (įskaitant draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokų sumą).

8. Viešieji darbai gali būti finansuojami iš šių šaltinių:

1) Užimtumo fondo lėšų;

2) savivaldybių lėšų, skirtų joms iš valstybės biudžeto valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti;

3) įgyvendinant viešųjų darbų projektus, kuriems įgyvendinti naudojamos Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos, – šiems projektams nustatyta tvarka skirtų lėšų;

4) savivaldybės biudžeto lėšų, skirtų savarankiškosios savivaldybių funkcijoms įgyvendinti;

5) darbdavių lėšų.

9. Finansuojant viešuosius darbus iš šio straipsnio 8 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų lėšų, šio straipsnio 7 dalyje nurodytas subsidijas darbo užmokesčiui darbdaviams moka teritorinė darbo birža (50 procentų) ir savivaldybė (50 procentų). Darbdavys moka likusią darbo užmokesčio dalį, nurodytą darbo sutartyje viešiesiems darbams atlikti, taip pat priedus, priemokas (įskaitant draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokų sumą) ir kitas išmokas. Finansuojant viešuosius darbus iš šio straipsnio 8 dalies 2 punkte nurodytų lėšų, viešųjų darbų administravimo išlaidoms savivaldybei numatoma ne daugiau kaip 3 procentai savivaldybės darbdaviui kompensuojamos lėšų sumos.

10. Finansuojant viešuosius darbus iš šio straipsnio 8 dalies 3 punkte nurodytų lėšų, šio straipsnio 7 dalyje nurodytą subsidiją darbo užmokesčiui darbdaviams 100 procentų moka teritorinė darbo birža.

11. Padidėjus viešųjų darbų poreikiui savivaldybių teritorijose, kuriose vidutinis paskutinio ketvirčio registruotų bedarbių ir paskutinio skelbto darbingo amžiaus gyventojų santykis 1,5 karto ir daugiau didesnis už šalies vidutinį santykį, gaivalinių nelaimių ir kitais atvejais, nurodytais Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintame Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos apraše, šio straipsnio 7 dalyje nurodyta subsidija darbo užmokesčiui 100 procentų gali būti mokama iš šio straipsnio 8 dalies 1 ir 3 punktuose nurodytų lėšų.

12. Finansuojant viešuosius darbus iš šio straipsnio 8 dalies 4 punkte nurodytų lėšų, šio straipsnio 7 dalyje nurodytą subsidiją darbo užmokesčiui darbdaviams iki 100 procentų moka savivaldybė. Kai savivaldybė skiria mažiau negu 100 procentų lėšų, kitą šio straipsnio 7 dalyje nurodytos subsidijos darbo užmokesčiui dalį, bet ne daugiau kaip 50 procentų, moka teritorinė darbo birža iš šio straipsnio 8 dalies 1 ir 3 punktuose nurodytų lėšų.

13. Finansuojant viešuosius darbus iš šio straipsnio 8 dalies 5 punkte nurodytų lėšų, šio straipsnio 7 dalyje nurodytą subsidiją darbo užmokesčiui, bet ne daugiau kaip 50 procentų, moka teritorinė darbo birža iš šio straipsnio 8 dalies 1 ir 3 punktuose nurodytų lėšų.

14. Finansuojant viešuosius darbus pagal šio straipsnio 9 dalį, darbdaviui, įdarbinusiam teritorinės darbo biržos siūstą asmenį viešiesiems darbams, savivaldybė iš dalies kompensuoja kitas su viešaisiais darbais susijusias išlaidas. Šioms išlaidoms kompensuoti skiriama lėšų suma

neturi viršyti 3 procentų šio straipsnio 9 dalyje nustatytos savivaldybės darbdaviui kompensuojamos lėšų sumos. Su viešaisiais darbais susijusių išlaidų sąrašą ir jų kompensavimo tvarką nustato savivaldybė.

15. Teritorinė darbo birža viešuosius darbus dirbantiems asmenims Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintame Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos apraše nustatytais sąlygomis ir tvarka kompensuoja:

1) važinėjantiems iš gyvenamosios vietos į darbą tolimojo ar (ir) vietinio (priemiestinio) susisiekimo maršruto transportu, – kelionės į darbo vietą ir atgal išlaidas;

2) visas privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų, jeigu tai nustatyta darbuotojų saugą ir sveikatą darbe reglamentuojančiuose teisės aktuose, išlaidas.

16. Viešieji darbai bedarbiams gali būti derinami su profesiniu mokymu, kai bedarbis neturi šiems darbams atlikti reikiamos kvalifikacijos, kompetencijos arba kai šie mokymai reikalingi įsidarbinti po viešųjų darbų pagal darbo sutartį.

29 straipsnis. Parama darbo vietoms steigti

1. Darbo vietoms steigti yra teikiama parama:

- 1) darbo vietų steigimo subsidijavimas;
- 2) vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimas;
- 3) savarankiško užimtumo rėmimas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta parama teikiama darbdaviams šio įstatymo 30–32 straipsniuose nurodytais atvejais ir nustatyta tvarka, mokant darbdaviams subsidiją darbo vietoms steigti. Subsidijos darbo vietoms steigti dydis vienai darbo vietai steigti negali viršyti 40 Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžių sumos. Darbdaviai privalo apmokėti ne mažiau kaip 35 procentus (už kiekvieną neįgalų darbuotoją, kuriam nustatytas sunkus neįgalumo lygis ar neviršijantis 25 procentų darbingumo lygis (iki 2005 m. liepos 1 d. – I grupės invalidą), – 20 procentų; už neįgalų darbuotoją, kuriam nustatytas vidutinis neįgalumo lygis ar 30–40 procentų darbingumo lygis (iki 2005 m. liepos 1 d. – II grupės invalidą), – 30 procentų) darbo vietoms įsteigti (pritaikyti) reikalingų išlaidų ir įsteigtą (pritaikytą) darbo vietą išlaikyti ne mažiau kaip 36 mėnesius nuo teritorinių darbo biržų siųstų asmenų įdarbinimo. Darbdavys savo sprendimu gali nustatyti didesnę nuosavų lėšų dalį, negu nurodyta šioje dalyje. Panaikinus tokią darbo vietą, darbdaviai turi teritorinei darbo biržai grąžinti:

1) visą subsidiją, kai darbo vieta panaikinama per 12 mėnesių laikotarpį nuo jos įsteigimo (pritaikymo);

2) 80 procentų subsidijos, kai darbo vieta panaikinama 13–24 mėnesį nuo jos įsteigimo (pritaikymo);

3) 50 procentų subsidijos, kai darbo vieta panaikinama 25–36 mėnesį nuo jos įsteigimo (pritaikymo).

3. Darbo vietai steigti ir bedarbiui įdarbinti vienu metu gali būti taikomas tik vienas iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų paramos būdų.

30 straipsnis. Darbo vietų steigimo subsidijavimas

Darbo vietų steigimo subsidijavimas organizuojamas šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų asmenų, registruotų teritorinėje darbo biržoje darbo ieškančiais asmenimis, ir šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytų asmenų, teritorinėje darbo biržoje registruotų bedarbiais, neterminuotam įdarbinimui remti steigiant naujas (pritaikant esamas prie neįgaliųjų negalios) darbo vietas.

31 straipsnis. Vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimas

1. Vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimas organizuojamas bedarbių neterminuotam įdarbinimui remti steigiant naujas darbo vietas.

2. Parama darbo vietoms steigti, įgyvendinant vietinių užimtumo iniciatyvų projektus, teikiama smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams, nurodytiems Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme, ir įmonėms ar viešosioms įstaigoms, kuriose mažiau kaip pusę balsų dalininkų susirinkime turi valstybės, savivaldybių institucijos, taip pat įstaigos ir valstybės ar savivaldybių įmonės.

3. Vietinių užimtumo iniciatyvų projektai įgyvendinami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytoje savivaldybių (seniūnijų) teritorijose, kuriose bedarbių dalis, skaičiuojant nuo darbingo amžiaus gyventojų, projektų įgyvendinimo laikotarpiu yra didesnė negu vidutiniškai šalyje, nedarbo pasekmėms švelninti.

32 straipsnis. Savarankiško užimtumo rėmimas

1. Savarankiško užimtumo rėmimas organizuojamas darbo ieškantiems asmenims, registruotiems teritorinėje darbo biržoje, siekiant paremti darbo vietų steigimą sau ar kitiems bedarbiams įdarbinti.

2. Savarankiško užimtumo rėmimas organizuojamas, kai darbo vietas steigia asmenys, įsteigę Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo įstatyme apibrėžtą labai mažą įmonę. Subsidija darbo vietai steigti mokama, kai:

1) darbo vietą sau pirmą kartą steigia šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyti asmenys, teritorinėje darbo biržoje registruoti darbo ieškančiais asmenimis, ir šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyti asmenys, teritorinėje darbo biržoje registruoti bedarbiais;

2) darbo vietą sau pirmą kartą steigia asmuo, kurio atleidimo iš darbo pasekmėms švelninti naudojamos Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšos;

3) bedarbis, pradėjęs savo verslą ne vėliau kaip per 30 mėnesių nuo paskutinės registracijos teritorinėje darbo biržoje dienos, pirmą kartą darbo vietą steigia teritorinės darbo biržos siūstam bedarbiui įdarbinti.

3. Teritorinės darbo biržos darbo ieškantiems asmenims, siekiantiems savarankiško užimtumo, teikia informaciją apie verslo pradžios sąlygas, plėtrą, darbuotojų priėmimą į darbą, veiklos pagal verslo liudijimus galimybes, rengia verslo pradmenų mokymą.

4. Šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytiems asmenims subsidija darbo vietai steigti mokama šio įstatymo 29 straipsnio 2 dalyje nurodytomis sąlygomis ir tvarka, netaikant reikalavimo apmokėti ne mažiau kaip 35 procentus darbo vietoms steigti (pritaikyti prie neįgaliųjų negalios) reikalingų lėšų, o šio straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytiems asmenims subsidija darbo vietai steigti mokama šio įstatymo 29 straipsnio 2 dalyje nurodytomis sąlygomis ir tvarka.

33 straipsnis. Bedarbių teritorinio judumo rėmimas

1. Bedarbių teritorinio judumo rėmimas organizuojamas siekiant skatinti bedarbius įsidarbinti darbo vietose, nutolusiose nuo jų gyvenamosios vietos, kai teritorinė darbo birža negali pasiūlyti bedarbiams tinkamo darbo.

2. Bedarbiams, įsidarbinusiems įmonių, įstaigų, organizacijų ar kitų organizacinių struktūrų darbo vietose, nutolusiose nuo jų gyvenamosios vietos, kompensuojamos kelionės į darbą ir atgal bei apgyvendinimo išlaidos ne ilgiau kaip 3 mėnesius nuo įsidarbinimo dienos.

3. Kelionės išlaidos kompensuojamos, kai vykstama į darbą tolimojo ar (ir) vietinio (priemiestinio) susisiekimo transportu, traukiniais ar nuosavu transportu ir šios išlaidos per mėnesį viršija 20 procentų įsidarbinusio buvusio bedarbio gaunamo atlyginimo, jei šis atlyginimas mažesnis už dviejų Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžių sumą. Vieno mėnesio kelionės išlaidų kompensavimo dydis negali viršyti 0,5 Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio.

4. Apgyvendinimo išlaidos kompensuojamos, kai vykstama į darbo vietą ne dažniau kaip vieną kartą per darbo savaitę. Vieno mėnesio šių išlaidų kompensavimo dydis negali viršyti 0,5 Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio.

34 straipsnis. Užimtumo rėmimo programos

1. Užimtumui remti rengiamos šios programos:

- 1) nedarbo prevencijos;
- 2) teritorinės užimtumo rėmimo;
- 3) gyventojų teritorinio judumo skatinimo;
- 4) imigrantų, tautinių mažumų integravimo į darbo rinką;
- 5) šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų užimtumo rėmimo;
- 6) kitos.

2. Sprendimą dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodytų užimtumo rėmimo programų rengimo ir jų finansavimo, atsižvelgdami į jų svarbą ir paskirtį, priima Vyriausybė, ministerijos ir kitos

valstybės institucijos, apskričių viršininkai, savivaldybių institucijos ir užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios įstaigos, konsultuodamiesi su socialiniais partneriais, organizacijų ir vietos bendruomenių atstovais, atstovaujančiais darbo ieškančių asmenų grupių interesams.

Redakcija nuo 2010-07-01:

2. Sprendimą dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodytų užimtumo rėmimo programų rengimo ir jų finansavimo, atsižvelgdamos į jų svarbą ir paskirtį, priima Vyriausybė, ministerijos ir kitos valstybės institucijos, savivaldybių institucijos ir užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios įstaigos, konsultuodamosi su socialiniais partneriais, organizacijų ir vietos bendruomenių atstovais, atstovaujančiais darbo ieškančių asmenų grupių interesams.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-736](#), 2010-04-08, *Žin.*, 2010, Nr. 48-2286 (2010-04-27)

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

UŽIMTUMO RĖMIMO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO IR DARBO RINKOS PASLAUGŲ TEIKIMO ORGANIZAVIMAS IR FINANSAVIMAS

35 straipsnis. Užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo ir darbo rinkos paslaugų teikimo organizavimas ir kontrolė

1. Užimtumo rėmimo priemonės įgyvendinamos ir darbo rinkos paslaugos teikiamos šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, organizuodama užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimą ir darbo rinkos paslaugų teikimą, nustato metinius veiklos tikslus ir uždavinius užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančioms įstaigoms, skiria lėšų nustatytiems tikslams pasiekti ir uždaviniams įgyvendinti, kontroliuoja, kaip naudojamos šios lėšos.

3. Lietuvos darbo birža įgyvendina socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatytus metinius veiklos tikslus ir uždavinius, organizuodama teritorinių darbo biržų veiklą, kai šios įgyvendina užimtumo rėmimo priemones ir teikia darbo rinkos paslaugas, nustato teritorinėms darbo biržoms metinius veiklos tikslus ir uždavinius, skiria lėšų nustatytiems tikslams pasiekti ir uždaviniams įgyvendinti, kontroliuoja, kaip naudojamos šios lėšos.

4. Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba įgyvendina socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatytus metinius veiklos tikslus ir uždavinius, organizuodama teritorinių darbo rinkos konsultavimo tarnybų veiklą, kai šios teikia darbo rinkos paslaugas.

5. Teritorinės darbo biržos įgyvendina aktyvios darbo rinkos politikos priemones, sudarydamos su juridiniais ir fiziniais asmenimis šių priemonių įgyvendinimo sutartis. Šių sutarčių tipinės formos nustatytos Vyriausybės tvirtinamame Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos apraše. Kaip darbdaviai laikosi darbo sutarčių, sudarytų su teritorinės darbo biržos siūstais asmenimis, ir šių sutarčių atitikties įsipareigojimams, nustatytiems teritorinės darbo biržos ir darbdavių sudarytose sutartyse dėl aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo, kontroliuoja Valstybinė darbo inspekcija.

6. Ministerijos ir valstybės institucijos šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytų užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimą numato strateginiuose ar metiniuose veiklos planuose.

36 straipsnis. Užimtumo rėmimo priemonių ir darbo rinkos paslaugų finansavimo šaltiniai

Užimtumo rėmimo priemonės ir darbo rinkos paslaugos finansuojamos iš Užimtumo fondo, valstybės ir savivaldybių biudžetų, Europos Sąjungos struktūrinių ir kitų fondų bei šaltinių. Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų naudojimo sąlygas ir tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

37 straipsnis. Užimtumo fondas

1. Užimtumo fondas yra piniginės lėšos.

2. Užimtumo fondo lėšos naudojamos:

1) šio įstatymo nustatytoms užimtumo rėmimo priemonėms įgyvendinti, darbo rinkos paslaugoms teikti ir užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančioms įstaigoms išlaikyti;

- 2) Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatyme nustatytoms nedarbo socialinio draudimo išmokoms mokėti;
- 3) bendriems Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir tarptautiniams užimtumo rėmimo projektams finansuoti;
- 4) priemonėms, numatytoms Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų naudojimo sąlygų ir tvarkos apraše, finansuoti;
- 5) šio fondo administravimui finansuoti.

38 straipsnis. Užimtumo fondo lėšos

1. Užimtumo fondo lėšas sudaro:

1) nedarbo socialinio draudimo lėšos pagal Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto atitinkamų metų rodiklių patvirtinimo įstatymu patvirtintą lėšų dydį ir įmokų tarifą šiai draudimo rūšiai;

2) užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų pajamos;

3) kitos lėšos.

2. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba) nedarbo draudimui gautas lėšas kas savaitę lygiomis dalimis perveda Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai Užimtumo fondui sudaryti. Pasibaigus ketvirčiui, nedarbo socialinio draudimo įmokos perskaičiuojamos pagal Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ataskaitoje nurodytas faktiškai gautas draudėjų įmokas, papildomai apskaičiuotos sumos pervedamos kartu su kito ketvirčio nedarbo socialinio draudimo lėšomis, o permokėtos sumos atimamos iš kito ketvirčio nedarbo socialinio draudimo lėšų.

3. Pasibaigus finansiniams metams, nepanaudotos Užimtumo fondo lėšos įtraukiamos į kitų metų Užimtumo fondo lėšų sąmatą.

4. Užimtumo fondo lėšos kaupiamos ir saugomos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sąskaitoje.

5. Šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytas lėšas užimtumo politiką įgyvendinančios įstaigos perveda į Užimtumo fondo sąskaitą už praėjusį ketvirtį iki kito ketvirčio pirmo mėnesio 15 dienos.

39 straipsnis. Užimtumo fondo administravimas

1. Užimtumo fondo lėšas administruoja ir viešai skelbia, kaip jos naudojamos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

2. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia Lietuvos Respublikos trišalei tarybai svarstyti Užimtumo fondo lėšų sąmatos projektą ir informaciją apie lėšų panaudojimą.

3. Lietuvos Respublikos trišalė taryba teikia pasiūlymus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai dėl Užimtumo fondo lėšų sąmatos projekto ir lėšų panaudojimo.

4. Užimtumo fondo lėšų sąmatą ir lėšų panaudojimo pagal šią sąmatą ataskaitą tvirtina socialinės apsaugos ir darbo ministras. Jis atsako už tinkamą šių lėšų paskirstymą.

5. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pagal patvirtintą Užimtumo fondo lėšų sąmatą perveda lėšas užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančioms įstaigoms.

6. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios įstaigos pagal patvirtintas Užimtumo fondo lėšų sąmatas disponuoja iš Užimtumo fondo gautomis lėšomis ir kas ketvirtį teikia Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai veiklos ataskaitas ir gautų lėšų panaudojimo finansines ataskaitas.

7. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios įstaigos atsako už tinkamą iš Užimtumo fondo gautų lėšų panaudojimą.

8. Užimtumo fondo lėšų sąmatos sudarymo ir naudojimo taisyklės tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

40 straipsnis. Valstybės lėšų finansinė kontrolė

1. Šio įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje nurodytoms užimtumo rėmimo priemonėms ir 4 dalyje nurodytoms darbo rinkos paslaugoms, nedarbo socialinio draudimo išmokoms mokėti ir užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančioms įstaigoms išlaikyti ir jų plėtrai finansuoti skirtų valstybės lėšų (Užimtumo fondo, valstybės biudžeto ir kitų šaltinių) finansinę kontrolę atlieka Valstybės kontrolė ir kitos teisės aktų nustatyta tvarka įgaliotos valstybės institucijos.

2. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ne vėliau kaip per 4 mėnesius, pasibaigus finansiniams metams, viešai skelbia informaciją apie valstybės lėšų panaudojimą, nurodydama šių lėšų panaudojimą atskiroms aktyvios darbo rinkos politikos priemonėms ir užimtumo rėmimo programoms įgyvendinti, nedarbo socialinio draudimo išmokoms mokėti, užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančioms įstaigoms išlaikyti ir darbo rinkos paslaugoms teikti.

SEPTINTASIS SKIRSNIS
GINČŲ DĖL UŽIMTUMO RĖMIMO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO IR DARBO
RINKOS PASLAUGŲ TEIKIMO NAGRINĖJIMAS

41 straipsnis. Ginčų nagrinėjimas

Ginčai dėl šio įstatymo taikymo, užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo, darbo rinkos paslaugų teikimo, užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių institucijų (įstaigų) veiksmų ir priimtų sprendimų teisėtumo nagrinėjami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1116](#), 2007-05-10, Žin., 2007, Nr. 59-2278 (2007-05-29)

UŽIMTUMO RĖMIMO ĮSTATYMO 4, 26, 27, 28 IR 30 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2007 m. birželio 1 d.

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-334](#), 2009-07-14, Žin., 2009, Nr. 86-3638 (2009-07-21)

UŽIMTUMO RĖMIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalį ir šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo 23 straipsnio 3 dalį, įsigalioja 2009 m. rugpjūčio 1 d.

Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo **23 straipsnio 3 dalis įsigalioja 2010 m. balandžio 1 d.**

Nauja įstatymo redakcija

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-736](#), 2010-04-08, Žin., 2010, Nr. 48-2286 (2010-04-27)

UŽIMTUMO RĖMIMO ĮSTATYMO 34 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2010 m. liepos 1 d.

*** Pabaiga ***

Redagavo Aušrinė Trapinskienė (2010-04-28)

autrap@lrs.lt